

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

II. ÉVFOLYAM, 5. SZÁM.

Ara: 30 fillér.

1960. MÁRCIUS 7.

Oktatói értekezlet az általános karon

Elénk, jól sikerült oktatói értekezletet tartott az általános kar szerdán délután a tanácsteremben. A megbeszélés szintje kivétel nélkül megjelent a kar összes oktatója. A beszámolót dr. Haász Árpád dékán tartotta az elmúlt félév munkája alapján az oktató-nevelő tevékenység problémájáról és a tanszék tudományos munkájáról.

„A karhoz tartozó tanszék oktatási anyaga és oktató-nevelő tevékenysége a félév folyamán kétségtelesen előrehaladást mutat — kezdte meg Haász elvtárs beszámolóját. *Javult az egyes tananyagok eszmei színvonala.* Így pl. a filozófia tanszék lépéseket tett a filozófia és a közgazdaságtan összekapcsolására. A gazdaságtörténet bekerült a tanszékvezető új, tudományos kutatásának eredményei: a feudalizmus fejlődésének sajátosságai, a Nyugat-Európától történő elkanyarodás. A karon e félévben kezdte meg tananyagának oktatását a tudományos szocializmus tanszék. Bár tananyagukban még sok a bővíteni való, az oktatás megindításához megfelelő volt. A politikai gazdaságtan tanszékén fejlődött a szocializmus politikai gazdaságtanának oktatása.

— A tanszék munkájában központba állítottuk a nevelési feladatokat. Ennek érdekében a kari tanács alapos felmérés után megvitatta a nevelő tanárok tevékenységét. Majd foglalkozott a szemináriumok nevelő

hatékonyágával. Meg kell állapítanunk — mondotta az előadó —, hogy az elmúlt félévben jóval többet tettek a tanszék oktató, nevelő tevékenységük előkészítése érdekében, mint azelőtt. Több tanszéken rendszeresen előadásvitákat tartottak, különösen a tudományos szocializmus, nemzetközi, és a filozófia tanszékén. A szemináriumi munkát alaposan előkészítették a filozófia, tudományos szocializmus és gazdaságtörténeti tanszékén. Egymás szemináriumának látogatása és tapasztalatainak megbeszélése terén előbbre haladt a politikai gazdaságtan tanszék is. Különösen jó kezdeményezés volt a filozófia tanszék részéről a „mintaszeminárium” rendezése.

A szemináriumi munka új eredmény mellett, melyek főleg a IV. évfolyam elméleti-történeti, az I. évfolyam alternatív gazdaságtörténeti szemináriumi, valamint a tudományos szocializmus szemináriumi beindításával mutatkoztak, sok negatív vonás is tapasztalható. Nem egyszer a marxizmus kész tételeinek megtanítására törekzenek a szemináriumok, emellett elsikkadnak a pontosan meghatározott nevelési célok. A következő fél évben a kész tételek oktatása helyett a hallgatókban meglevő ellenállást legyőző érdekes, erősen kritikai viták szemináriumokat kell kialakítani. Fel kell számolni a rendszertelenséget, el kell érni, hogy a tanszék számára biztosított órák

vet a szemináriumok valóban ki is töltsék.

Ezután Haász elvtárs néhány szóval a konzultációkról beszélt. Ismertette, hogy tanszékeink legnagyobb része a hiányzó, vagy nótórius késő hallgatókat kerli beszámolni, s a konzultációk tulajdonképpeni lényege elsikkad. A célkitűzés az legyen, hogy a szeminárium és az egyéni konzultáció szervesen egészítse ki egymást és szisztematikus egyéni foglalkozás váljon meg, különösen a csoportok munkásparaszt hallgatóival.

Szóvá tette Haász elvtárs azt is, hogy határozottan viszársat a legjobb hallgatókkal való foglalkozás is. Különösen a gazdaságtörténeti és a népgazdaságtervezési tanszékén figyelhető ez meg, hiszen két tanszéknek nem volt második évszemináriuma. Nem mutatkozik javulás a TDK-munka területén, a politikai gazdaságtan, nemzetközi, a filozófia és a tudományos szocializmus tanszékén. A szakvezető tanszékén, így a pénzügy tanszékén sokkal jobb a helyzet, pl. a IV. éves hallgatók közül is többen dolgoznak a költségvetés felszabadulási utáni fejlődésén és az I.—III. évek között is négyen kezdtek meg a munkát.

Ezután Haász elvtárs néhány szóval érintette a szakbizottságok munkáját, majd rátért a tudományos munka ismertetésére. A tudományos munka terén e félév során is született eredmények. Az elmúlt hónapokban pl. több tanulmány jelent meg. Árnjat vet azonban a tudományos

munka állására, hogy egyik legfőbb területén, az aspiráns munkában komoly elmaradások jelentkeznek. Más téren is elmaradás mutatkozik, egyes tanszékeken nem készültek el határidőre munkarészletekkel.

Pezsdítően hat a tanszéki életre, hogy havonta elvi jelentőségű oktatási-nevelési kérdéseket kell tanszéki értekezleteken megvitatni. A félév során így dolgozták fel a nacionalizmusról szóló tételeket és a vallás elleni harc kérdéseit, a filozófia, gazdaságtörténet és a tudományos szocializmus tanszékén. Fontos nevelési kérdések kerültek napirendre a pénzügyi tanszék, a filozófia és a gazdaságtörténeti tanszék értekezletein. Érdekes volt a politikai gazdaságtan és nemzetközi tanszék közreműködésével megrendezett vita Molnár Erik könyvéről.

Haász elvtárs végül beszélt a tanszékvezetés kérdéséről, majd összefoglalta, hogy a kar munkájának gerincét a második félévben a hallgatókkal való kapcsolat és a nevelőmunka határfokának további emelése mellett a tanszékvezetés, a tanszéki tudományos munka, a tanszéki értekezletek megújítása kell hogy képezze.

Haász elvtárs beszámolóját élénk vita követte, amelyben különösen a tudományos munka iránya, a tanszéki munkamegosztás, a hallgatók aktívizálása és közgazdász élethivatásra való nevelése került szóba.

Szeretettel köszöntjük
nődolgozóinkat
és hallgatóinkat

„Robogj fel Lázak ifjú serege
Villogj tekintet, világbíró kardunk
Künn, a mezőkön harsog a Tavasz;
Harsogó Tavasz, kísérd el a harcunk!”

(Ady: Új tavaszi seregszemle)

Az ötvenedik nemzetközi nőnap

1960 március 8. Ma 50 éve annak, hogy a szocialista nők II. Nemzetközi Konferenciája Klara Zetkin javaslatára a világ asszonyainak nemzetközi harci ünnepévé nyilvánította, megemlékezésül negyvenézer New York-i konfekció-varrónó győzelmes sztrájkharcára, amely az amerikai nők első nagy tömegmegmozdulása volt.

Az 50 évvel ezelőtt megtartott koppenhágai konferencia résztvevői meghatározták a fellendülő munkásmozgalmon belül a nők felszabadításának útját, megjelölve a nőmozgalom legfontosabb feladatait, a nők kötelezettségeit. A konferencia állást foglalt abban, hogy a nő egyenjogúságért folyó küzdelem nem lehet elszigetelt az egész társadalomban végbemenő nagy forradalmi megmozdulásoktól. Kifejezték azon nézetüket, hogy a nők felszabadítása csak a társadalom átalakítása útján mehet végbe. A nő állampolgári egyenjogúságáért, az anya és a gyermekvédelméért, a nők művelődési jogaiért folyó harcot a társadalom átalakulásáért folyó küzdelem részeként, a férfiak és nők közös tevékenysége eredményeként fogták fel. A konferencia idején az emberiséget a készülő világháború előkészületei foglalkoztatták. Azok, akik Koppenhágában a nők millióit képviselték, felemelték szavukat a készülő háború ellen és harcba hívták a világ asszonyait az emberi élet, a béke védelmére.

Az 1910 óta eltelt ötven esztendőben hatalmasat változott a világ, s ennek nyomán a nők helyzete is. Döntő szerepet játszott ebben az, hogy létrejött a világ első szocialista állama, amely biztosította a nők teljes egyenjogúságát, ahol a nők előtt is megnyíltak az iskolák, az egyetemek kapui, ahol a munkában és a tanulásban egyenlő jogokat élvezhet a férfikkal.

Hazánkban a nők egyenjogúságáért folytatott küzdelem csak a felszabadulás után vezethetett eredményre. Az azóta eltelt tizenöt esztendőben azonban a magyar nők nagyobb utat tettek meg, mint nagyanyaink évszázadok alatt. A 25 éves ellenforradalom idején a Parlamentnek három nőtagja volt: Schlahta Margit, aki a parlamentben a nők botbüntetése mellett állt ki, Melczer Lilla a Veszprém megyei főispán felesége, több ezer hold tulajdonosa és Kéthly Anna a hírhedt munkásáruló. Ma hatvankét asszony vesz részt a törvényhozás munkájában. Hazánkban az utóbbi kilenc év alatt négyszer annyi nő helyezkedett el a népgazdaság különböző ágaiban, mint a felszabadulás előtt 25 év alatt. A dolgozó nők egyenlő munkáért, egyenlő bért kapnak. A nők tiszteire előtt nyíltak meg olyan pályák, amelyeken azelőtt kizárólag férfiak dolgozhattak. A középiskolai tanulók több mint 50 százaléka lány. A Műszaki Egyetemen 1925—1926-ban egy nő sem tanult, az 1958—1959-es tanévben a hallgatók 10 százaléka nő. 1949-ben 119 műszerész nő volt az országban, 1958-ban már 2173. És még sorolni lehetne a tényeket.

Az egyenjogúság azonban kötelezettségeket is jelent, mindenekelőtt azt, hogy a nőknek sokkal nagyobb mértékben kell élni a biztosított lehetőségekkel, nagyobb mértékben ki kell venni részüket a tanulásból, a termelő munkából. Mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy a nők egyenjogúsága az egész társadalom javára váljon meg.

EGY PUSZTA 1960-BAN

Nagy izgalommal indultunk el a 10 napos útra. Csoportokban, négy-négy egyetemista, bölcsész, orvos, agrárgépész, jogász, vagy közgazdász vállalkozott, hogy részt vesz a Művelődésügyi Minisztérium és a KISZ szervezésében falusi, népművelési munkában. Megismerkedni a falu életével. A családokkal, a szórakozással, kulturálódással, segíteni, előadásokat tartani volt a feladat. S 22-én délután Székesfehérvárról megérkeztünk Sirhatvanba, ebbe a kis Fejér megyei puszta.

tudunk beszélni. A továbbiakban is kevés férfival találkozunk — dolgoznak. Nagy probléma, hogy az asszonyok a férjhezmenés pillanatától kezdve már csak a ház körül dolgoznak. Segítene ezen egy állandó óvoda létesítése. Ezt ma még helyhiány és egységek húzódozása akadályozza. Azonban, amint a tsz-vezetőség ülésén hallottuk, nyárra feltétlenül létesítenek óvodát, s remélik, sikerül azt állandósítani.

Még indulás előtt adta valaki a tanácsot — ne ijedjünk meg a látogatáskor — ha a parasztok meglehetősen szótlanok, mert idő kell, míg felmelegednek, beszélni kezdenek. Nos, ezt nem tapasztaljuk. Ahová megyünk, mindenütt azonnal és kimerítően válaszolnak kérdéseinkre. Elmondják a család életét — cselédség, a front után föld, most meg a tsz. Ahol új ház van arról, s a volt cselédházakban pedig a tervezett újról esik a szó.

No, meg az egészségről. Szigorító orvosunknak előlegezik a doktori címet, s ő mindenütt tanácsokat ad. Egy-két beteget is felfedezett (sajnos nincs állandó orvos), s a vége felé

az is megtörtént, hogy behívtak minket egy asszony, „kéri a doktor urat, a szemébe ment valami...”. A legtöbb helyről alig engednek el. Szabadkozunk — minden-hová el akarunk jutni.

Mivel töltik szabad idejüket? Szombat, vasárnap mozi és eljárogatnak televíziót nézni. Többnyire a fiatalok, de jó pár néni akad, aki világot sem hagyta ki egy műsort sem. A gyerekek csak bizonyos műsorszámokat nézhetnek meg. A fiatal házaspárnál férj és feleség felváltva járja; ügyelni kell a kicsikre. Öregek. A gyerekek már mind családosak, számos unoka van, itt a faluban és szerte az országban. Elmúltam hatvan, s végre van saját házam! — kezdi a bácsi, s csak jó idő múlva vesszük észre, kész agitáció.

Öregek. Az egyik gyerek családjával élnek együtt. A tőpörödött anyó fölülük tudják meg, hogy a legújabb nyugdíjrendelet szerint nyugdíjogosult.

Öregek. A tsz-vezetőség ülésén most állítják össze a rendkívüli nyugdíjra számbavehető névsort. A tsz a földterület után fizeti a járulékot,

s azon vannak, a pénz mind nagyobb része a falu öregjeihez kerüljön.

A továbbtanulás, sőt a 8 osztály befejezése ma még nagy probléma. A gyerekek jórésze nem akar tanulni. Pedig tudják ők is, nyolc általános nélkül nem tanulhatnak semmiféle szakmát, nem lehet belőlük traktoros stb. Bizony gondban vannak, ha valamilyen továbbképző tanfolyamra kell fiatalt küldeni. Sokan még olvasni sem szeretnek. Számos emberrel beszélünk erről, ellátogatunk többször is az iskolába, s kiderül, a fő ok az elkedvetlenül tanítási módszerekben van. Javaslatot teszünk ennek megújítására.

Javasoljuk a megyének a könyvtár kibővítését is — kicsi a választék. Néhány rendszeresen olvasót kivéve a fő „ügyfelek” az iskolás gyerekek. A felnőttek nagy része az általuk kivett könyveket olvassa. Öreg emberek — mesés könyvet. De nem tudunk mosolyogni ezen.

A családok több, mint feléhez rendszeresen jár újság (Népszabadság, Fejér megyei Hírlap, Magyar Ifjúság, Rádió Újság, Falusi Vasárnap stb.). Sokan esetenként veszik meg a postástól. Mások, falusi szokás szerint elkérik a szomszédoktól a könyvet, újságot. Még valami. Az italtól ezer forint körüli forgalmából, jó 200 forintért nem italt vesznek — krémest, süteményeket, olcsó könyveket.

Avar János

(Folytatása következik.)

Vendégünk volt a Lipcsei Rádió Tánczenekarának vezetője

Az együttes előadásán a két női szólista nagy sikert aratott, amire Brachfeld Siegfried konferálása is hozzájárult.

Egyetemünk tánczenekara, az „Ifjúsági Jazz” együttes baráti találkozóra hívta meg a Budapesti tartózkodó Lipcsei Rádió Tánczenekarát. A találkozó, amelyet a KISZ-klubban rendeztünk meg, nem egészen úgy sikerült, ahogy terveztük. T. előadásuk nagyon későn ért véget, így a többiek elnézését kérve csak a zenekar hangszereit, egyben vezetőjét, Gerhardt Kneifel-t vett részt az összejövetelen.

A nagy kerek klubasztal körül, s egy pohár bor mellett csakúgy záporoztak a kérdések.

— Mi a tánczene helyzete általában az NDK-ban?

— Azt mondhatnám, hogy városról városra más és más. Vezető zenekarok mindenütt a kellemes tánczenét és a jó jazzt terjesztik, amire nagy szükség van. Legélénkebb a tánczenei élet Drezdában, valamint nálunk Lipszében.

— Miért van nagy szükség a vezető zenekarok példamutatására?

— Ez nálunk speciális probléma. Berlinben rendkívül könnyen jutnak át hozzánk a rock-and-roll és a giccses slágerek tömegei, amelyek hatásának ellensúlyozása legfőbb feladatunk.

Több általános és szakproblémát illető kérdés után megvitáztuk, hogy ma az NDK legnépszerűbb slágere a „Dyana”, s hogy a már nálunk is ismert tánc, a lipsey még mindig kódorog.

Schönthal Henrik

A Német Demokratikus Köztársaság rektori konferenciájának határozatáról

Megkaptuk a Német Demokratikus Köztársaság egyetemi és főiskolai rektorainak 1960. január 12-én tartott konferenciájának határozatát és felkértük bennünket: ismertessük a határozatot egyetemünk oktatói, dolgozói és hallgatói előtt, hogy ezzel is segítsük a Német Demokratikus Köztársaság egyetemi és főiskolai oktatásának és hallgatóinak küzdelmét a fasiszma ellen.

A határozat rámutat a bonni kormány felelősségére a nyugatnémet fasiszta és antiszemita megnyilvánulásokkal, tüntetésekkel kapcsolatban. A felelősök? Amint az közismert, ott ülnek a bonni kormányban. A náci szellem

Együttműködés a beszélgetés után eljátszott néhány számot, melyek megnyerték vendégünk tetszését és hozzáfűzte, hogy a zenekar átlagkorához képest (20 év) igen tehetséges és fejlődőképes.

A találkozó, melyen néhány meghívott szakmai vendég zenetudása és játéka szintén elragadtatásra készítette vendégünket, a késői órákban ért véget.

A találkozó egyetemünk tánczenekara számára volt a leghasznosabb, mert egyrészt az est folyamán lefolyt beszélgetés és eszmecsere tanulságait gazdagabban távoztunk, másrészt Gerhardt Kneifel ígéretével, hogy kapcsolatainkat továbbra is fenntartjuk és hamarosan kavunk tőle, egy a mi összeállításunkra hangszerezt zeneszámot.

Schönthal Henrik

PÁLYÁZAT

A Nehézipari Minisztérium villamosenergiaipari igazgatósága a közgazdasági munka színvonalának emelése érdekében a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem hallgatói számára az alábbi témákra pályázatot hirdet:

Az anyagi érdekeltég fejlesztésének feladatai a villamosenergia iparban; a termelési költségek elszámolásának elemzése és módszerei a villamosenergia iparban.

Pályadíjak:
első díj: 1000 Ft;
második díj: 800 Ft;
harmadik díj: 500 Ft.

A pályázók az iparigazgatóság vezetésé alatt álló szervezetek, vállalatok dolgozói, illetve a számviteli tanszék munkatársai részéről a pályamunka megírásának elősegítése érdekében rendszeres segítséget, támogatást kapnak. Lehetővé tesszük számukra a szakirodalom tanulmányozását, gyakorlati tapasztalatok megszerzését.

Jelentkezési határidő: 1960. március 15.

A pályamunkák leadási határideje: 1960. szeptember 15. A pályamunkák elbírálásának időpontja: 1960. november 7.

A pályamunkákra való jelentkezést és a pályamunkák beadását a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem számviteli tanszéke továbbítja számunkra.

HELYREIGAZÍTÁS

A Közgazdász legutóbbi számában cikk jelent meg a levelező hallgatók gazdaságtörténeti vizsgáiról. Az általában helyes tényeket leszőgező írás sajnos egy-két megalapozatlan megállapítást is tartalmazott. A levelező hallgatók panaszaként említett pl., hogy a gazdaságtörténeti tanszék nem szívesen ad konzultációs lehetőséget. Az állítás alapjaiban, hiszen a tanszék minden héten rendszeres levelező konzultációs inspekciót tart, esetleg külön kérésre többször, ez időn kívül is biztosított konzultációs lehetőséget.

Előkészítő-tanfolyamok

Az ember azt hinné, hogy az egyetem estefelé kihalt. Pedig sok szemináriumi szoba világos és folyosókön gyakran láthatunk beszélgető csoportokat. Az egyetem felvételi vizsgára előkészítő tanfolyamának hallgatói dolgozó emberek, akik munka után járnak ide, hogy tanuljanak, készüljenek az egyetemre.

A tanfolyam február elején indult meg és a felvétel megindulásáig heti három alkalommal foglalkoznak az előírt anyaggal.

Meglátogattuk az egyik csoportot. Gáspár elvtárs, a matematika tanszék tanársegéde tartott órát. Közismerten közvetlen és kedves modorával jó hangulatot teremtett a különböző üzemekből jött fiatalok és idősebb emberek között, de egy nehezebb feladattal el-elkomolyodtak a mosolygós arcok.

A gimnáziumi anyagot ismételték sok példán keresztül. A példákat közösen oldják meg és házi feladatot is kapnak. A szünetben beszélgetünk a tanfolyam hallgatóival.

— Hol dolgoztok, mikor érettségiztetek?

— Ipar, belker, külker, pénzügy, tanári, általános — sorolják egymás után. Reméljük, minél többjüknek sikerül elképzelését valóra váltani.

ménnyel. Nem sikerült a felvételre, de most már nem bánja ezt a munkában töltött évet. Megszerette a gyarát. Az iparszak elvégzése után vissza szeretne menni.

Lanstyák Erzi a Váci úti Sportboltban elárúsító. Külker, szakra készül. Szabad idejében nyelveket tanul.

Ajtay Gábor már több éve elhagyta a középiskolát. Két nyelvet beszél. Jelenleg gépészeti Csepelen. A kereskedelmi karra szeretne kerülni.

— Matematikán kívül mit tanultok még?

— Történelmet. Szintén a gimnáziumi anyagot frissítjük fel, de a gazdasági szempontokat is figyelembe vesszük.

— Nagy megterhelést jelent a munkaidő utáni tanulás?

— A fiataloknak nem. Ők inkább csak felfrissítik a gimnáziumban tanultakat. Az idősebbeknek bizony sok problémájuk van, különösen matematikából. Legtöbben közülük délelőtti hallgatók szeretnének lenni. Egypár idősebb elvtárs pedig levelező szakon szeretné elvégezni az egyetemet.

— No és milyen szakon?

— Ipar, belker, külker, pénzügy, tanári, általános — sorolják egymás után. Reméljük, minél többjüknek sikerül elképzelését valóra váltani.

FELLÁZAD A GETTÓ

(Leon Weliczker: A halálbrigád — Noemi Szac-Wajnkranec: Tűzben elhamvadtak — Dorka Goldkorn: Emlékezzék a varsói gettóra felkelésre.)

„Bunker. Tudatod ti valami a gettó bunkerjairól? Valóságos házak voltak a föld alatt. Fegyvereket és élelmiszert halmozunk föl bennük. Szellőztető-szivattyúkat szereltünk föl, rádiókat, telefonunk volt, természetesen álcázva. Mindez nehéz körülmények között, véres verejtékek épült. Megvolt a vezérkarunk, megvoltak a terveink, a szerve-

zeteink.” — Emlékezik vissza Noemi Szac-Wajnkranec naplójában. A varsói gettói lakói szervezkedtek. Szervezkedtek, mert tudták, hogy szenvedésük nem ért véget a meghurcoltatással, s a többiek után ők is a krematóriumok martalékává válnak. Tudták, hogy elszigetelt harcuk nem fogja megkézlezni a hitleri fasiszta, de legalább fegyverrel kezükben, a fasiszták sorait ritkítva akartak meghalni. Amikor a németek látták, hogy nem bírnak ezzel az elszántan küzdő maroknyi kiscsapatával, felidéztek Néző örült szellemét. Felgyújtották a varsói gettót. S amit nem tudott lehengerelni a német tank, amit nem tudott megölni a német katona, amit nem tudott elintézni a német hadigépezet, azt elintézte a fasiszta tőbolyult szelleme, azt elvégezte a tűz.

alább tíz százaléka rendszeresen olvas verset, s különösen kedvelik József Attilát. Még nagyobb lenne az érdeklődés, ha a mai magyar költők kötetét is megkapná a könyvtár. (Agatha Christie helyett...) A KISZ VB. idézett felmérése szerint a megkérdezettek mintegy 50 százaléka olvasta a „Háború és Béke”-t.

Közismert dolog, hogy milyen sokan ismerik Berkesi András, Illés Béla műveit. Itt az anketóknak jó hatásuk volt. Nem egyedülálló az a munkásságművelés, társadalmi ösztönző hallgató példája sem, aki havonta több mint 100 forintot költ szépirodalmi és művészettörténeti művekre. A vers szerete nem kell ekesebb példát, mint a Rudas László utcai kollégiumban tartott nagy sikerű Ady-est. A pozitív jelenségről azért nehezebb beszélni és tényeket felhozni, mert a hibákat mindig könnyebb észrevenni.

Összegezzük végül a fontosabb jövőbeli teendőket.

A kollégiumokban elértünk bizonyos fokú eredményeket az anketókkal, de fel kell keltetni az érdeklődést a jó és a mai irodalom iránt — a nem kollégista hallgatókban is — hozzátevé, hogy a kollégiumokban sincsen még minden rendben. S még egy probléma: nemcsak az irodalmi ízlést kell fejlesztenünk, hanem az irodalmi ítéletképességet is. S ez nem lehetséges a polgári világnézet hatásai elleni küzdelem, a világnézet nevelés nélkül.

Végezetül, de nem utolsósorban a jó irodalom — nem keserű orvosság. Sok szempontból szürke, értéktelen és unalmas lesz az élete annak, aki nem ismerkedik meg a világirodalom nagyszerű alkotásaival. És szórakozásnak, időtöltésnek is sokkal gyönyörűbbet és élvezetesebbet. Aki már egyszer megkóstolta az ízet, nem is tud róla sohasem lemondani.

Jakab Zoltán

A BETŰ SZERETETE

Mi ennek a kettősségnek az oka? Véleményem szerint, a középiskolai irodalmi oktatás elég sokhelyütt alacsony színvonalú, s az irodalom iránt csak a legritkább esetben kelti fel az érdeklődést. Az ízlés kialakításában tulajdonképpen a környezet játssza a legfontosabb szerepet az egyéni érdeklődés mellett.

Egyetemünkön jellegénél fogva magasabb a munkás-parasztszámítású hallgatók száma, mint másutt. Ezeknek a hallgatóknak a többsége az irodalom megismerése felé az iskolában teszi meg az első lépéseket, éppen ezért rajtuk látszanak legtisztábban a középiskolai nevelés hiányosságai. A világnézet és ízlésbeli hiányosságok okait azt hiszem alapvetően itt kell keresni. Szintén ezzel magyarázható, a sajnos elég gyakori eset — a polgári nézetek kritikáltnak átvétele.

Nem szabad azonban illúziókat táplálni az értelmiségi és alkalmazott származásúakról sem. A környezet és az otthoni nevelés hatása itt nyilvánkozik meg a legtisztábban sokszor relativumokban. Bizony nem egy ilyen származású fiút, vagy lányt ismerek, akinek a Karenina Anna nem mondott többet, mint Sagan, és Barbusse kevésbé tetszett Bromfieldnál. Egyik elsőéves hallgatónk pl. „elvből” nem olvas semmit mai magyar, vagy szovjet írótól, míg az elmúlt évben legnagyobb irodalmi élménye Maugham: „Színház” című regénye volt. Bizony ezen a tájon gyakran találkozunk megdöbbentő eltorzulásokkal.

Mindkét kategóriának különböző okokból, de egyaránt gyakori jelensége az, hogy egyedüli irodalmi területüket az irodalmi szemét, a bestseller és a ponyva szolgáltatja, és már jelentős „haladás”, ha Zilahy vagy Török Rezső műveit olvassák. A Makarenkó utcai kollégium egyik szobá-

mában van két elsőéves hallgató, kik arra büszkék, hogy négy detektív-regényt is elolvassanak naponta — ha van. Márpedig van! Erthetetlen és eléggé el nem ítéhető, hogy mindhárom kollégiumi könyvtárban megvan a Bagoly sorozat ponyva-históriái és Rejtő Jenő írásai. Bocsánatot kérek, de ez nagyon rossz értelmezése a kultúra széleskörű terjesztésének és egyenesen azt mondhatni, hogy bűnös felelőtlenség.

A vers szeretetét, a költészethez való általános viszonyt ki kell emelni, mert ez mutatja, sajnos, a legszomorúbb képet. Azok a hallgatók, akikkel elbeszélgettem, 75-80 százalékban egyáltalán nem olvasnak verset. Ha igen, leginkább Petőfit és Radnóti-t. Mindössze egyetlen hallgató ismert a „Tűztánc” antológiát, de ő is levelező volt. A mai magyar költészetből alig ismerték pl. Győre Imre, vagy Váci Mihály nevét. Beszéltem olyan elsőéves hallgatóval, aki még soha semmit sem olvasott Nyekraszovtól, s mióta egyetemünkre jár, mindössze két könyvet olvasott el.

Idégek csak a negatívumokról, az egyik részről beszéltem. Néhány szemléletes példával, ténnyel szeretném most bizonyítani, hogy az összkép, ha nem is kielégítő, de sokkal jobb, mint ahogy az előzőekből hihető.

A kollégiumi könyvtárosok egyöntetű véleménye szerint általában mindenki szokott időnként kölcsönözni szépirodalmi könyvet, és többségükben, rendszeresen. A központi könyvtár statisztikájának tanúsága szerint a szépirodalmi művek iránt sokszor nagyobb az érdeklődés, mint a szakkönyvek iránt. A Veres Pálné utcai kollégiumban jelenleg egyik legnagyobb sikerre Steinbeck „Edentől Keltre” című regényének van. Ugyanitt az olvasóknak leg-

Sokféle statisztikát látunk már valahányan az egyetemi kulturális helyzetéről, jó néhány felmérés is volt ezen a területen.

A számok, kérdőívek és kritikák mögött azonban óhatatlanul megfakul az élet. Nézzük meg most őszintén, hogyan is állunk. Vessük össze a statisztikákat és jelentéseket a tapasztalattal, az egyéni véleménnyel, s foglaljuk össze az adottságokat és lehetőségeket. Nem értékelésről van itt szó, csupán realitás, teljesebb összképet szeretnénk nyerni.

Vegyük hát először szemügyre, milyen lehetőségek vannak az általános műveltség, jelen esetben az irodalmi ismeretek, az olvasottság megszerzésére, illetve elmélyítésére. Minden baljós hangot megcáfolva el kell ismernünk, hogy a helyzet jó. Az egyetemi könyvtárak — szakjellege ellenére — jelentős szépirodalmi anyaga van. A lehetőségeket is figyelembe véve azt lehet mondani, hogy állománya átfogó és majdnem teljes. Irodalmi folyóiratok szintén vannak, ha kevesebb is. Mindhárom kollégiumunknak komoly könyvtár áll rendelkezésére, s anyagukkal elégedettek lehetünk, ha talán itt néha túlzott is a szak-könyvek aránya, de hát ez sohasem baj. A görög költők antológiája, Vercors éppúgy megtalálható, mint Steinbeck, vagy Móra Ferenc művei. „Nagyszerű” gyűjtemény van még a „Bagoly” könyvekből és Rejtő Jenő műveiből is — de erről később. Az irodalmi folyóirat-ellátmány a kollégiumban szinte jobb, mint a központi könyvtárban.

Nézzük meg most, hogyan értékel a viszonyokat a KISZ egyetemi VB. 1959 tavaszi kulturális felmérése. Ez ma is mérvadó, a mostani II-IV. évfolyamot illetően.

Sajnos, adatai elég szűk területről származnak, és a szá-

Riport helyett – levél

A. Istvánnak a könyvtárban találkoztam sikeres statisztika vizsgája után. Megkértem, írja le – mivel a könyvtárban nem lehet beszélgetni

„Mielőtt a kérdésre válaszolnék – írta – megemlítem, hogy IV. éves iparszakos levelező hallgató vagyok; beosztásom statisztikus, Nem áruok el titkot azzal, hogy a rendszeres tanulás hiányzik felkészülemből. Kivéve természetesen a vizsgák, beszámoló idejét, bár ekkor sem minden esetben valószínűleg meg. Nagyon sok akadály merül fel a családi élettel kapcsolatban. Ezzel nem azt akarom állítani, hogy ha nem merülne fel akadályok, akkor rendszeresen tanulnék. Lehet, hogy igen, lehet, hogy nem. A felmerült ok, legfeljebb a folyamatos tanulás elmaradásának megnyugtató indoka. Önigazolás. Ezzel – gondolom – nem állók egyedül. Amikor azonban, hogy úgy mondjam, szorít a cipő, a tanuló el kell kezdeni. Csak kezdeni nehéz! Ha elkezdtem, vizsgaidőszakban minden társadalmi és egyéb kötelezettségemet lehetőleg félreveszem és a legtöbb időt tanulásra fordítom. A hétköznapi, esti tanulást kiegészítik a levelező hallgatók tanulmányi szabadságának terhére igénybevevett munkanapok. Ezek szükségesek és hasznosak. Arra törekszem, hogy a tanulmányi szabadságot kizárólag tanulásra fordítsam. Hogy az egyes tantárgyakhoz mennyi tanulmányi szabadságot veszek ki, két tényezőtől függ:

hogy az estéknél tanulóval mennyire tudom az anyagot elsajátítani s, hogy általam milyen „résznek” minősül a szóbanforgó tantárgy.

Általában azt mondhatnám, hogy az esti tanulóval az anyagot nagyvonalakban átveszem; a részletek pontosabb kidolgozása az igénybevevett szabadságon történik. Szeretek a vizsgákra jól felkészülni. Különböző okok miatt azonban ez nem mindig sikerül, s előfordul, hogy inkább az utóvizsgaidőszakban vizsgázom.”

Megnéztem az indexét. Az első év végén átlageredménye 4,2, második év végén 4,6,

és úgy is ritkán írnak levelező hallgatók cikket a lapunkba – szóval írja le, hogyan készül fel az egyes vizsgákra és milyenek a vizsgaeredményei?

harmadik év végén 4,8. Két év végén állt, s egy vizsgája hátra volt. Sikertől?

Botladozó gátfutók

Az első évfolyam leggyengébb csoportjáról

Az I. évfolyam pénzügy 2-es csoport részére az első félév szomorú eredményt hozott. A csoport húsz hallgatója 21 utóvizsgát „termelt”, s ezzel az I. évfolyamot a leggyengébb eredményt érte el. Csoportátalakul az utóvizsgák letétele előtt 2,98 volt. Mielőtt még felmerülne az ismert szólam: „Nekünk több és jóval nehezebb tantárgyunk van, mint a jó eredményt elért csoportoknak.” – nézzük meg, milyen eredményt ért el a testvér pénzügy I-es csoport. Tizenhét hallgató tanulmányi átlageredménye 3,4 és hat utóvizsgájuk van. Azt hiszem, ehhez nem kell kommentár.

Ha még azt is figyelembe vesszük, hogy 4,5-es átlaggal jöttek az egyetemre, akkor nyugodtan kijelenthetjük, hogy a 2-es csoport, ahol mindössze heten „úszták meg” utóvizsga nélkül, nem erőltette meg magát.

A húsz hallgató közül az utóvizsgák letétele után egy jeles, hat jó (ebből négynek van utóvizsgája), tizenkét közepes és egy elégséges rendű. Legtöbb utóvizsgát politikai gazdaságtanból, pénzügyi jogból és könyvviteltől szerezték. Három utóvizsgája van Ternai Évának és Vancsik Miklósnak.

Mi lehet a gyenge eredmény oka? – kérdezzük a csoport tanulmányi felelősétől.

„Nem hiszem, hogy képességeikben lenne a hiba, gyenge szereplésünk inkább azzal magyarázható, hogy – főként a III. éves pénzügyesek „felvilágosító” munkája eredményeképpen csupán a vizsgaidőszakban láttunk munkának. Pl. a könyvvitelt alig tanultuk évközben (pedig tizennégyen gimnáziumban végeztek), és ha Kis Mihály nem tart konzultációt a többieknek (még a leánykollégiumba is elment), még gyengébben szereplünk.”

Hogy milyen hatással volt eredményükre az évközi lógás, mutatja az utóvizsgák utáni 3,26-os csoportátlag.

Szerletics József elvtárs nevelés tanár véleménye szerint sem a képességekkel van a baj, bizonyítja ezt többek között az is, hogy a számviteltől letett öt utóvizsga eredménye két jeles, két jó és egy közepes. Súlyos hiba volt évközben az, hogy a jobb tanulók nem érezték köteleességüknek a gyengébb hallgatók segítségét, az utóbbiak pedig nem is igényelték azt. Semmibe vették az oktatók és a nevelők tanúrok figyelmeztetéseit, és a rosszul sikerült zárthelyi dolgozatok sem ébresztették fel őket. Így már a vizsgaidőszak elején, a pénzügyi jog vizsga után páni tört ki a csoportban, s ez rányomta bélyegét a további munkára.

A csoportban egyedül Rupp András volt az, aki folyamatosan tanult, amit hűen tükröz, jeles bizonyítványa. Ő azonban túlzottan szerény, csendes, visszahúzódozó fiú, s így nem tudott hatással lenni a csoportra. Véleménye szerint a csoport ma már jobban felkészült: a szemináriumokra.

Reméljük, hogy a pénzügy 2-es csoport saját kárán tanult, s levonja a megfelelő következtetéseket. Adottságuk megvan ahhoz, hogy az elkövetett csorbát a második félévben komoly tanulással kijavítsák.”

(K. Gy.)

A munkás-paraszt hallgatókhoz

Tudom, inkább beszélgetnünk kellene.

Mindenről. Mindenről külön-külön, levelező hallgatók mindazt, amibe a közénk feszülő hangulati dermedtség, feszélyezettség kötődik, nem lennénk tanár és diák, csak egy közös test, egy azonos osztály egyformán fontos tagjai. Akkor, a vágyak és tettek, az okok és okozatok kussa szövevényének bogozgatása közben könnyebb lenne a feladatokról is beszélni. Akkor sok egyéb között könnyebb lenne arról is szót ejteni, hogy a munkás-paraszt hallgatók tanulmányi eredménye az egyetemen 3,37, a többiek átlaga pedig 3,70.

Nem akarom most a számok tömegét felsorakoztatni, felbontani az adott átlagot összetevő elemekre, ezt már megtették mások, és sor kerül erre még a jövőben is. Maradjunk csak ennél a számnál: 3,37. Igen, jól tudom, mi munkás-paraszt származásúak kisebb előképzettséggel kerültünk az Egyetemre, mint sokan mások. Míg sokan az országban Hugót, Balzacot és Tolsztojt olvastak a kiművelt szülő józan irányításával, mi apáink kérges tenyeréből kutattuk a múltat és jövőt, s míg mások talán a klasszikus zene sajátos zamatát izlegették már, mi ott álltunk kapával a kezünkben, szüleink oldalán.

Igen, mindezt jól tudom. De mégis. Nekünk kell az új társadalom új értelmiségét képeznünk. S a származás itt már nem több, de nem is kevesebb, mint élet-körülményeinkbe, élményanyagunkba, közös múltunkba és közös jövőnkbe ágyazott köteleység. Évszázados műveltségi privilégiumot kell megszüntetnünk, a tudás kapui tárva állnak előttünk és mi mégis mindig nógatóra, biztatásra várunk, csak lassan sétálunk, mikor rohannunk kellene, és bűnös nosztalgiaival veszzük tudomásul, hogy mások elhaladnak mellettünk. Kire akarjuk bízni társadalmunk vezetését elsősorban, ha nem önmagunkra?! De erre fel kell készülni, erre áldozni kell időt, a szabad percekét, kényelmet és sokszor talán éjszakákat és jól tudom, ideget is.

Messzebről indultunk és tovább kell jutnunk, társadalmunk és benne önmagunk érdekében, és ennek nem az a módja, hogy művészi tökélyre emeljük érzékünket az ultizásban, hogy fejünket ostoba strucc módjára mélyebben fúrjuk takarónk gomolyába, ha felberreg az ébresztésre szólító óra hangja, hogy méla undorral hallgatjuk előadónk ismeretközlését. Ez nem járható út. Egy zakatoló óra elő elbűjni nagyon könnyű. De honnan merítünk bátorságot arra, hogy apáink elé álljunk, hogy nekik, osztályunk személyes képviselői előtt számot adjunk munkánkról. Hazudni akarunk? Objektív nehézségekre hivatkozni? Nagyon felhígult az a lelkiismeret, amely ezt megengedi.

Saját jövőnk is tiltakozik eddigi munkánk ellen. Osztályunk vezető osztály lett és többek között mi vagyunk és egyre inkább mi leszünk a kinyújtott kéz, amely nemcsak kérni, hanem adni, vezetni, irányítani is hivatott. De erre fel kell készülni. Társadalmunk összefogott, hogy segítsen bennünket, hogy gondjaink és gondjai terhet enyhítse, rajtunk a sor, váljék tudatosabb bennünk történelmi elhivatottságunk által elének állított követelmények súlya és azok betöltésének jelentősége – és a jövőben napi munkánk bizonyítsa, hogy mindebből levontuk a következtetést.

Ha a jövőben csak egy ember is akad, aki revízió alá veszi eddigi munkáját, akkor úgy érzem, nem hiába fogtam tollat, hogy a 3,37-es átlaggal kapcsolatban felmerült gondolataimat papírra vessem. De erről a jövőben még sokat kell és sokat fogunk beszélni.

dr. HAGELMAYER ISTVÁN

Miért és hogyan tanuljunk könyvvitelt?

A közgazdászok egyik fontos gyakorlati tárgya a könyvvitel. A gazdasági munka egyetlen területén sem nélkülözhetjük a számviteli adatok ismeretét, ezeknek az adatoknak az elemzését. Helytelen tehát az a nézet – amely esetenként a gyakorlati életben és nem ritkán a közgazdász hallgatók között is megnyilvánul –, hogy lebecsüljük a könyvvitelt, illetve a könyvviteli tanulmányokat. Egyetemi oktatásunkban a könyvvitel általános fontosságán kívül azt is figyelembe kell vennünk, hogy egyetlen közgazdászok felsőoktatási intézményei vagyunk. Ebből következik, hogy végzett hallgatóink közül sokan szamviteli munkaterületre kerülnek, s az egyetem elvégzésével egyidejűleg megszervezett mérlegképes könyvelői képzésük alapján – többek között – főkönyvelők, revizorok, pénzügyi vezetők, ügyviteli szervezők lesznek, akik maguk irányítják, szervezik a könyvviteli munkát, s közvetlenül is felhasználják a könyvviteli és elemzési adatokat. Az itt elmondottak tehát – úgy gondolom – egyértelműen és világosan megindokolják a könyvvitel fontosságát.

Tanzsékünk dolgozóit tudatában vannak annak, hogy kötelességük színvonalas tananyaggal, jó előadásokkal és gyakorlatok tartásával, megfelelő tankönyvekkel, jegyzetekkel, példatárakkal és nem kevésbé konzultációkkal segíteni az oktatási munkát. Megkönnyíteni a könyvviteli és elemzési vizsgákra készülőket – kétségtelesen nem könnyű – munkáját. S mindezek ellenére több területen – különösen szakkönyvviteltől, éspedig ipari, valamint kereskedelmi könyvviteltől, továbbá az iparvállalatok gazdasági tevékenységének elemzéséből – amellyel, hogy a letett vizsgák 46 százaléka jeles és jó volt –, a hallgatók egy részénél azonban feltűnően rossz eredmények születtek. Ez nemcsak a bukások számában, hanem abban is kifejezésre jutott, hogy a rendszeres vizsgaidőszak alatt többben távolmaradtak a vizsgákról. Ma már ezen jórészt túlvagyunk és – részben a mindennapos konzultációk segítségével – az elmaradottak jelentős része behozta sincs rendjén.

Hogyan kerüljük el a jövőben ezt a hibát? Figyelembe kell vennünk azt, hogy a könyvvitel elszámolási rendszer, a számlák összefüggésének tana. Ebből következik, hogy – éppen úgy, mint a matematika vagy az idegen nyelvek –

csak folyamatos tanulással sajátítható el. A tárgy belső logikájából fakad tehát az a követelmény, hogy az előadásokat (és a velük szorosan összefüggő gyakorlati foglalkozásokat) pontosan és rendszeresen látogatni kell. Minden könyvviteli tanuló hallgatónak meg kell tehát értenie: két féléves tárgyból jó eredménnyel kollokválni vagy három féléves tárgyból szigorlatozni lehetetlen a vizsgaidőszak alatt közvetlenül rendelkezésre álló 4–5 napi tanulóval. Ez az idő csak a féléves folyamán már megtanult tananyag ismeretére elegendő. Jegyezzük, figyeljünk az előadásokon, vegyünk részt tevőlegesen a gyakorlatok munkájában.

A tanzsék is levonja természetesen a következtetéseket a vizsgák egy részének nem kielégítő alakulásával kapcsolatban. Fokoztuk az utóvizsgaidőszak alatt a konzultációkat, egyes tárgyakból több külön oktatási csoportot hoztunk létre, hogy sikeresen segítsük a vizsgázókat. Az utóvizsgaidőszak alatt egy-egy vizsgaidőpontra 60–80 hallgató is vizsgázott. Ez a tanzségi dolgozóknak jelentős megterhelést jelentett, – figyelembe véve az oktatási munkán kívüli vizsgákra való előkészítéssel kapcsolatos segítségét is – de inkább ezt is vállaltuk, hogy a bukások, illetve a vizsgán való meg nem jelenések negatív következményeit mielőbb felszámoljuk.

Utóvizsgázók erdejében

Az utóvizsgázók patokban között, mint minden más művelőkre szétben, vannak diákok, akik letánsok és vanok oshetésegek. kat: „Lássuk, mi az előbbieket jellemzi, hogy eredményeiket egész sablonos, igénytelen eszközökkel érik el: nem járnak órákra, vagy vizsgákra stb. Ezek amolyan átmeneti lények, az igazi utóvizsgázók szemében, kontárok, akik elvulgariálják az ősi mesterséget. Az oshetésegeknek két alfaja van: A harcos, élet-erős ún. közönséges utóvizsgázók. Csak utóvizsga időszakaiban bíjnak elő, de a szerencsés és alapos szemlélet megfigyelhető őket, illusztrálja jegyzet- amint hármast.

Ó az, aki évközben többször átveszi a tananyagot és a kötelező irodalmat, aki szemtanáriumon, korrepetáláson bonyolult kérdéseket nem, magányos nagy- ráz – a gyengében. Ó az, aki elsőként jelentkezik vizsgára és visszadja a tételt, mert túl könnyűnek találja – s ha elégségesre áll, tovább kérdezett.

Igazi művész, aki minden megbecsülést megérdemel. Sajnos, egyre ritkábban fordul elő és semmi biztosíték, hogy nem fog kivészni. Nem kellene őket rezervátumokban tenyészteni? K. Gy.

Egy közgazdász két órája

Három óra pár perccor kopogunk be az Országos Tervhivatal 403-as szobájába.

Somogyi Gyula elvtárral, az éves tervezési főosztály vezetőjével szeretnénk beszélni.

– Tessék, már vártam magukat! – szól mosolygva. – Csodálkozva nézünk egymásra: ilyen fiatal egy főosztályvezető? De hitelenségünket hamar legyőzi határozott, energikus magatartása. Eszrevéhetten pillanatnyi zavarunkat, mert magyarázattal szolgált. 1953-ban végeztem a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen, a politikai gazdaságtan szakot. Mindig szívesen emlékszem vissza az ott eltöltött négy évre. – Közben helyet kínál.

– Cigaretta?

– Nem, köszönjük!

– Szóval – folytatja a megkezdett gondolatmenetet, – az egyetemen keményen kell tanulni, hogy az ember megfelelő képzettséggel léphessen ki az életbe. De még így is akad a gyakorlatban rengeteg elsajátítani való. Gépelt broszúrákat terít elénk.

– Ezeket sokszor munkaidő után olvasom, vasárnaponként előadásra készülök.

Fokozódó tisztelettel nézünk vékony alakját, árkos, sötét szemét és hallgatjuk a szavakat, amelyeket dunántúli hangszíjjal fűszerez.

Megcsörren a telefon. A kis asztalkán három készülék. Egy házhasználatra, kettő közvetlen kapcsolású. Vagyis köz-

vetlenül hívható Kádár, Münnich elvtárs, vagy az ország vezetőinek bármelyike. – Halló!!! Igen, Somogyi Gyula. Igen, igen, felhívom! – Aczél György elvtárs, a művelődésügyi miniszter helyettese. A televízió ügyében hívott fel. Nem lehetett ott a múltkorai megbeszélésen, s megkért, referálják – magyarra sietve, mert a titkárnő látogatott jelent.

Dereshajú férfi lép be. Az osztályvezető a polcra kereses nélkül emeli ki a megfelelő paksamétát. A sötétszínű barokk karosszék recsen egyet, amikor leülnek. Mindkét arcon feszült figyelem, ahogy az írat főle hajolnak.

– Itt, itt részletesebben kellene foglalkozni a dologgal. Különböző nem rossz az összeállítás – mondja a fiatal főosztályvezető, és az idősebb rábólint: igaza van.

Míg ők az asztalnál tárgyalnak, mi kíváncsian böngészünk egy kötetet, a címe: „Országos Távlati Tudományos Terv, 74. pont; Fejlettebb tervezési módszerek és a tervezés alapjait képező összefüggések”. A cím alatt: Elnök: Somogyi Gyula.

Szabad? – kérdezi vendéglátónk. – Egy pillanatra szívesem van rá. Eppen most szervezem ezt a bizottságot, amely a 74. ponttal foglalkozik. Már össze is állítottam a tagok névsorát. Úgy igyekeztem, hogy a tudomány különböző területein működő elméleti és gyakorlati emberek le-

gyenek együtt. Így tudjuk a problémát minden oldalról megközelíteni és eredményes tevékenységet folytatni.

A Közgazdasági Egyetemről, keresik – szól be a titkárnő, Átvesszi a vonalat:

– Halló, László elvtárs? Tudod arról van szó... Szeretnék megkérni, hogy te is végy részt a bizottságban. Köszönöm.

– Na, ez sikerült. Csak a többi is így menjen! – Tárasszik: – Könyvüpari Minisztérium. Horváth Gyula elvtársat kérem. Köszönöm.

– Vállalta. Ez igazán jó nap. Közben csengés – egyik telefon, másik telefon.

– Sok karú, sok fülű istennek kellene lenni, hogy ezt mind egyszerre lehessen elintézni. Mi már őszintén szólva lemaradtunk a nagy iramban. A ceruza is kifulladva torpan meg a papíron. Szerencsére lassan 5 óra lesz és Somogyi Gyulát értekezleten várják.

Az utcanagyot szíjjantunk ebből a jó pesti levegőből.

– Szegény főosztályvezető! – Áldott, jó szabad egyetem évek!

Ebben a pillanatban még a vizsgaidőszakokat is paradicsomi állapotnak éreztük. De azért jó dolog lesz főosztályvezetőnek lenni.

Kücske Jolán
Szennyesi Judit

„Tizenöt évvel ezelőtt történt”...

A BALATONI CSATA

Hazánk fővárosa már február 13-án felszabadult és habár nemcsak Budapest-ről verték ki a fasisztákat — hiszen a keleti és nyugati front egyaránt összemoholban volt — a hitlerista hadvezetőség újabb esztelen kísérletet tett arra, hogy a szovjet csapatokat visszaverje Magyarországról, azaz a pillanatnyi cél „csak” a szovjet erők feltartóztatása volt, hogy az angol-amerikai csapatok érjék

el először Berlint, vagy legalábbis a szovjet csapatokkal együtt érjenek oda.

A csata, melyről írásomról „Balatoni csata” néven vonult be a történelembe.

Budapest felszabadítása után a szovjet csapatok arcvonala Léva, Komárom, Esztergom, Velencei-tó, Balaton déli partja, Marcalli, Nagybajom, Bélavár és a Dráva mentén húzódott. A német vezérkar több helyen igyekezett áttörni ezt a frontvonalat, de minden ilyen kísérlet alapjában véve sikertelen maradt. Ez sarkallta a német hadvezetőséget arra, hogy egy nagybajom felé irányuló támadást készítsen, majd ezt követően a Balaton-Dráva közötti szakaszon, Nagybajom—Kaposvár térségében. Végül a harmadik csapás a Dráva déli partjáról indult Pécs—Szekszárd irányába. A három irányból induló támadás végső feladata lett volna a 3. ukrán front főerőinek bekerítése és megsemmisítése.

Persze, amíg ennek a német ellentámadásnak az előkészítése folyt, addig a szovjet csapatok sem várták tétlenül a támadás bekövetkezését. Ugyanis a szovjet hadvezetőség nemcsak azt tudta, hogy a németek ellentámadást készítenek elő, hanem a felderítések útján arról is tudomást szereztek, hogy tulajdonképpen milyen helyek ellen irányul a támadás és hogy az ellenség részéről milyen erők bevetésével lehet számolni. A védelmi előkészületek céltudatosan és tervszerűen megtörténtek. A szovjet csapatokat úgynevezett aktív védelemre készítették elő, mely nem jelent mást, mint a támadó erők feltartóztatását.

Hitler a támadást március 6-ára rendelte el. Örült ohaja az volt, hogy a német csapatok március 10-re törjék át a szovjet védelmet és érjék el a Dunát. A kalandor tervnek az adott valamennyire is reális alapot, hogy a fasiszták nagy erőket vontak össze a tervezett ellentámadás végrehajtására és így viszonylag túlsúlyban jutottak a szovjet csapatokkal szemben.

Azonban mindezek ellenére a szovjet csapatok szilárdan álltak a helyükön és egy-két helység ideiglenes feladásától eltekintve, a front maradt a régi. A két kisebb támadással nem sikerült a szovjetek figyelmét elvonni a fő veszélyről. A fasiszták a szivós el-

lenállás ellenére folytatták támadásukat, melynek két — jelentősebb eredménye volt. Az egyik, hogy március 9-re a fővédővonal meggyengült a szovjet állások. Ezt az eredményt a Velencei-tó felé 600 harcokosi együttes támadása és ezek légi támogatása tette lehetővé. A szovjet frontparancsnok úgy segítette a helyzetet, hogy csapatai második lépcsőjének erőt is bevetette, majd átcsoportosítást hajtott végre. A másik eredményt a Drávánál érték el a németek, ahol sikerült átkelniük, majd kiépíteni és megerősíteni egy hídfőállást. Itt a cél a fő támadás támogatása mellett az volt, hogy az 1. bolgár hadsereg hátába kerüljenek. A bolgár csapatok segítségével Tolbuhin marsall két hadosztályt küldött és az egyesült szovjet—bolgár csapatok így rövid időn belül felszámolták a Dráván átkelt 91. német hadtestet. A nagy nehézségek árán kiépített hídfőállás ezzel összeomlott.

A fasiszták veszélyes támadása tíz napig tartott a lehető legnagyobb erővel. Volt olyan nap, amikor a fasiszta páncélosok naponta húsz támadást intéztek a szovjet állások ellen. És tíz nap után úgy látszott, hogy az ellenség „előtte puskaporát”, ugyanis a nagy ellentámadás leállt. A fasiszták kifutottak. Veszteségük óriási volt. Csupán a fő támadások vonalának mentén 700 harcokosit és rohamlóveget veszítettek; ugyanezen a szakaszon a halottak száma több mint 40 000 volt.

A balatoni csatának több szempontból is jelentősége van. A legfontosabb talán az, hogy nem sikerült a szovjet csapatokat késleltetni és így a fasiszta Németország nem tehetett le a fegyvert pusztán a nyugati szövetségesek előtt. A csata második jelentősége katonai téren jelentkezik, mert ebben a támadásban a németek döntő veszteségeket szenvedtek mind hadianyagban, mind emberben.

Végül — és számunkra talán ez a legfontosabb, a szovjet csapatok ezzel a győzelmmel tulajdonképpen másodszor szabaddították meg Budapestet és a már felszabadított országrészeket a nyilas-fasiszta rémuralomtól. A felszabadult területeken már kibontakozóban volt új, demokratikus életünk, a magyar dolgozó nép már hozzájárult a történelme során először — saját országa, a szocialista Magyarország felépítéséhez. Ezt védte meg a szovjet csapatok 1945 márciusában...

Gaál Gyula

ZENEBARÁTOROK FIGYELEM!

A KISZ-klubban megkezdődött a zenei-kör szervezése.

Valahányan, kiket komolyan érdekel a zene, mindannyian, kik fejleszteni kívánják zenei műveltségüket — jelentkeztek a zenei körbe.

Akár aktívan foglalkozol a zenével, akár csak kedved a zenét, — a zenei körben módod nyílik mindkét irányú érdeklődésed kielégítésére.

Kérjtek jelentkezési lapot a szemináriumi kultúraktivistáknál. Közelebbi felvilágosításért forduljatok Tóth Iván II. évfolyam külker, szakos hallgatóhoz.

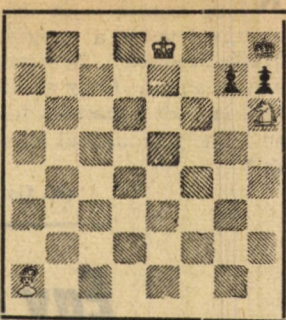
SAKK

A tizenötödik magyar sakkbajnokságon a bajnoki címet Szabó László nemzetközi nagymester szerezte meg. Barcza Gedeon és Portisch Lajos nagymesterek előtt.

Az egyetemi sakkbajnokság 1—2-ik helyén Kiss Ferenc és Lefkovits Sándor végeztek. Bajnoki címet eldöntő párosmérkőzést Kiss Ferenc nyerte 3:2 arányban.

Ezen számunkban megjelenté letraversenyt indítunk matffeladványokra, illetve végjáték-tanulmányokra. A helyes megfejtők között könyveket sorso-

1. feladat:

Matff három lépésben.

Vil.: Ke8, Fal: Hh6;

Söt.: Kh8: gy7, h7.

A sakkrovat megfejtéséért kérjük leadni március 16-ig, vagy a levelezésébe, vagy a szerkesztőségbe.

Észtországi utinapló

A Szovjetunióban tanuló aspiránsunk, Miháil István elvtárs magánleveléből idézzük a következő sorokat, amelyeket Estztországi kirándulásukról írt.

Január 28-án megérkeztünk Tallinnba. A pályaudvaron a Komszomol köztársasági bizottságának első titkára fogadott bennünket. Ez azért érdekes, mert mi fél tíz tájban érkeztünk és tíz órakor kezdődött a Komszomol X. kongresszusa, ahol beszámoló tartott. Reggeli után megnéztem a tallini rádiógyárat. Az igazgató fogadott az irodában és utána a főmérnök végigvezetett minket a gyáron. A munkatempó eléggé kényelmes. Ebéd után városnézésre indultunk autóbusszal. Hatalmas parkok vannak a városban. A tengerparton megcsodáltuk Rusalika szobrát. A monda szerint hajószokot mentett meg. Láttuk I. Péter házat is. Az óváros egy igazi ódon te-

lepülés. Szűk utcák, várfalak, bástyák, öreg templom. Engem kicsit Prágára emlékeztetett. Este fűrődünk egy saunában (finn gőzfürdőben). Volt csapkodó helyiség is. Itt száraz gőz van és tölgynyagyalakkal csapkodják magukat az emberek. Kíváncsiságból én is bementem oda, de nem bírtam tovább egy percnél. — Este részt vettünk a X. kongresszus tiszteletére rendezett koncerten. A koncert mást jelentett, mint nálunk. A műsoros estét is koncertnek nevezik. Igen tetszett nekem a narvai agitációs brigád műsora. Szellemidézést csináltak és a végén egy távirat szövegét olvasták fel. Egy ifjú párnak szót, akik templomban esküdtek. Humoros formában mosták meg a fejüket. A lényeg olyasvalami, hogy remélik: olyan boldogok lesznek, mintha pap nélkül esküdtek volna.

29-e, péntek. Egész napos autóbusszút. Gyönyörű, havas, fenyves táj. Első állomásunk az Edusrd Vilde Rakvere kolhoz volt. A kolhozban most épül a szórakoztató kombinát: étterem, büfé, mozi és kultúr-

ház. Háromezer-négyszáz há. 500 családdal. Tizennyolc autójuk van. Tavaly 8, az idén 11 millió rubel bevételük volt. Először ezt nem akartam elhinni, de miután megnéztem a kolhoz, minden további nélkül meggyőződhettem róla. A kolhoz elnöke egy szimpatikus, értelmes ember, de oroszul jóformán semmit sem tudott. Megnéztük a kisállat-farmjukat. Nyestet tenyésztenek. Hússal és hallal etetik őket. 3—500 rubelt kapnak egy bórért. Kék-, ezüst- és fekete-róka-tenyészték is van. A róka önköltsége 1957-ben 451, 1958-ban 370, 1959-ben 335 rubel volt. Egy róka kabórért átlagban 1100 rubelt kapnak.

A második állomás Kohtlarjeba. Ez az olajpala feldolgozóipar centruma. A háború utáni 5 éves tervben épült az üzem. Már két éve hétórás munkanap van. Harminckét kommunista brigádjuk van. Az üzemben háromezer munkás dolgozik. Az automatizálás igen magasfokú. Az üzem meglekintése után a kultúrházban a polgármester ismertette a város főbb ada-

Órái TEA

Vasárnap, délután 5 óra. Úgy gondolom, nem akad egyetemista, kinek kedvére volna most egy csendes szobában ülve, és átszellemülten a jegyzetbe mélyedni. Talán érthető. Elvégre fiatalok vagyunk — és vasárnap lévén — kell egy kis szórakozás. Én sem vagyok kioltott énekelné. Igen! A zene, a ritmus: az 5 órai tea.

A táncolók

Már az aulában vagyunk. Helyet foglalunk barátokkal az egyik kis asztalnál. Várunk. A közönség lassan gyülekezik. A függöny hamarosan felgördül és felcsendül egyetemünk zenekarának szignálja. Az óra mutatója fél hatot jelez, amikor Seregély Aladár, a zenekar éneke, a „Szeretni kell” dallamos soraival köszönti a megjelenteket.

Az aula kópádlóján pedig egyre kevesebb az üres kocka. Mindenki igyekszik pótolni az elmulasztottakat, hiszen az átvészelt vizsgaidőszak után csak ez a második teadélután egyetemünkön. En is elvegyülök a táncolók között ismerős arcokat keresek és találok. És újakkal is ismerkedek. Fortuna asszony gondol rám is. Két helyes elsőéves hallgató lánnyal hoz össze: Tóth Erzsivel és Etelekával, az unokatestvérekkel. Erzsitől érdeklődöm: szokott-e 5 órai teákra járni?

„A dizó” és az énekes

— Igen, itt voltam a múlt vasárnap is — válaszolja. Szerinte is nagyon jó vasárnapi szórakozás egyetemünk teadélutánja. Szünetet következ, és a szünetet felhasználom arra, hogy Nagy Gabriellával, a zenekar énekesnőjével váltsak néhány szót. Fél éve énekel — válaszolja a kérdésemre. A Hivatásos Zenészek Művészövábbképző Intézetének tagja. Emellett a gimnázium esti tagozatát látogatja. Elmondom neki, hogy a hallgatóság körében már sikert arat. Mosolyog. Mielőtt elbúcsúznék még azt kéri: — Tapsoljanak, mert az nagyon jól esik!

Közben véget ért a szünet. Néhány gyors szám következ. A soronkövetkező szünetben Seregély Aladárt keresem föl. Megkérem, mondjon valamit magáról. Nem kell sokáig kérni. Jelenleg egy ruházati vállalatnál dolgozik. Három éve szerepel nyilvánosan. Hazai viszonylatban újszerű dologra törekszik: énekes-gitáros szeretne lenni. Ezzel kapcsolatban megjegyzem: — Mindjárt Elvys Presleyre gondoltam. Nevetve vá-

laszolja: — Nem akarok Elvys Presley lenni. A rock and rollnak zeneileg semmi értéket nem tulajdonít. Mint mondja, csupán ütemével, ritmusával hódította meg a világot, a fiatalságot. Van egy elve: eredetiben visszadni a külföldi számokat. Tapasztaltuk. Angolul és olaszul is hallottuk énekelné. Ő is örül a sikernek, a sok tapsnak. Hangjával, szereplésével is szeretné kellemesebbé tenni 5 órai teáinkat. Az idő sürgeti riportalanyomat és én nem tartóztatom. További sikereket, terveit megvalósulását kívánva neki, bizom abban, hogy e szimpatikus fiatalambert tehetsége, szorgalma nem fogja cserbenhagyni.

De nézzük, mit mond a zenekar vezetője, Schönthal Henrik? A zenekar nagyszereplésének titkát abban látja, hogy jók az együttes zenészei. Arra a kérdésemre, milyen irányzatot követnek, így válaszol: — Mindenféle irányzatból játszunk, de nem jазtt, hanem elsősorban a tánczenét műveljük. Sikerült megvalósítanunk azt, hogy repertoárunk nagyrésze magyar szám. A teadélutánokat ügyes kezdeményezésnek tartja, ahol mindig jó hangulat uralkodik. A jövőbeni terveiről kíváncsiskodom, mire ki-

jelent: nincsenek határozott terveink. Mi elsősorban egyetemisták vagyunk, nem hivatásos zenészek.

Helyes hetenként tartani

Végezetül álljon itt Barabás elvtársnak, a kultúrösztály vezetőjének nyilatkozata. — Milyen céllal rendezték az 5 órai teákat?

— Azt a célt tűztük ki, hogy a diákokthozban lakó egyetemistáknak olcsó vasárnapi szórakozást biztosítsunk. — Mi az 5 órai teák népszerűségének titka?

— A sikernek két forrása van: kitűnő a zenekar, és elég intim a rendezvény. A teán az eddig tapasztaltak szerint mindig több a közgazdász, mint a báljainkon.

— A jövőben minden vasárnap tartanak teadélutánokat?

— Amíg jobb idő nem lesz, minden vasárnap.

Az idő elrepült. Véget ért a teadélután. S. A. jelenik meg a függöny előtt. Nagy taps közepette mondja a mikrofonba: viszontlátásra egy hét múlva, jövő vasárnap. Nem kiáltja felé senki, de a tekintetekből kiolvasható: viszontlátásra!

Kolozsvári György

Néhány szó a szellemi öttusáról

Nagyon helyes kezdeményezés, hogy az egyetemen szellemi öttusát rendezünk. A hallgatók érdeklődése is ezt bizonyítja. Azonban a kereskedelmi kar február 26-i versenyén néhány olyan dologra kellett figyelniük, amelyek egészségtelen irányba torzítják el a versenyt, s a részvevők kedvét szeghetik.

Elsősorban, ami a technikai lebonyolítást illeti. Helytelenítjük, hogy a kérdéseket névszólóan adják meg. Ez egyedülálló a hasonlójellegű versenyek történetében, mert egyrészt visszaélésekre adhat alkalmat, másrészt szabad teret enged a részrehajlásnak.

S ha a rendezőségnek ezzel az volt a célja, hogy a kérdések színvonalának egyenlőtlenségét kiküszöbölje, azt nem érte el.

A kérdések között jelentős színvonalbeli különbségek voltak. Egyesek olyan szeritűnk könnyű kérdéseket kaptak, mint: tíz fővárosi mozi felsorolása, az Ohm-törvény, és a Don Carlos szerzője és zeneszerzője; mások pedig olyan fogas kérdésekkal álltak szemben, mint a rakéta működési elve, a szolmizálás eredete, vagy va-

lamely soha nem látott gépalkatrész felhasználási területe — akkor anélkül, hogy a győztesek érdemeit kétségbevonnánk — kételkedni kell a verseny igazságosságában.

A kereskedelmi kar szellemi öttusa versenyének győztesei: első: Balázs Péter I. évfolyam 18 ponttal, második: Márton Béla II. évfolyam 17 ponttal, harmadik: Dienes Judit II. évfolyam 16 ponttal.

Lapzártakor jelentik, hogy az általános kar szellemi öttusa versenyének eredménye a következő:

- I. Csáki Csaba I. évf. ag-rárszak, 19 ponttal;
- II. Boldoczky János I. évf. ált. szak, 18 ponttal;
- III. Tértes Gábor I. évf. ált. szak, 17 ponttal.

KOSÁRLABDA

A Budapest I. osztályban szereplő férfi kosárlabdacsapat tavaszi idénynyitó mérkőzésén az Ikarus együttesével játszott és 75:34 (39:8) arányban legyőzte.

A csapat az első félidőben jól játszott, a második félidőben több hiba csúszott be és mutatkozó bizonyos fokú kondíciós hiány is.

Jók: Kiss, Gábor, Szece-nov, Vörös.

Közgazdaságtudomány Egyetem II.—Szabadsághegyi Pedagógus 58:45.

Női mérkőzés eredménye: Közgazdaságtudomány Egyetem—Földművelésügyi Minisztérium 23:48.

A kosárlabda házbajnokság csoportmérkőzésének eredményei. Döntő mérkőzések:

III. év ipar—II. év ker. kar. 70:62.

Legjobb dobó: Veér 25 pont, Szatmári 21 pont, illetve Kameniczki 28 pont.

A IV. évfolyam ker. kar a döntő mérkőzésekről időhiány miatt visszalépett.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja Megjelenik kéthetenként Szerkesztő: a szerkesztő bizottság Felelős szerkesztő: Bögre Katalin Szerkesztőség:

Bp., IX., Dimitrov tér 8. III. 351 Telefon 186—350 (138-as mellék) Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat Bp., VIII., Blaha Lujza tér 3 Felelős kiadó: Csollány Ferenc Nyomatott a Szikra Lapnyomdában